

Так, Основний Закон України у ст. 31 не допускає збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законодавством. Кримінальне законодавство України у деяких нормах розділу XVI «Використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку» передбачають покарання за несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації, створеної та захищеної відповідно до чинного законодавства, ст. 190 – за шахрайські дії у цій сфері.

Крім того, у 2016 році затверджено «Стратегію кібербезпеки України», метою якої є створення умов для безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах особи, суспільства і держави.

Однак, незважаючи на всі заходи, що вживаються з метою забезпечення права людини на приватність, як в Україні, так і у всьому світі зростає кількість посягань на це право та його порушень. На наш погляд, така ситуація повинна консолідувати зусилля держав у галузі правоохоронної діяльності, розширювати рамки міжнародного співробітництва задля ефективної протидії втручання у приватне життя особи та недопущення порушення її права на приватність, зокрема, у кіберпросторі.

Одержано 12.10.2017

УДК 351.74;340.12

Юрій Анатолійович ХОЛОД,

завідувач кафедри загальноправових

дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1264-7656>

ІНСТИТУТ ПОЛІЦІ У ФІЛОСОФСЬКІЙ СИСТЕМІ Г. ГЕГЕЛЯ

«Філософія права» Г. Гегеля – це синтез філософських, політико-правових та соціальних досліджень. Прославляючи державу як царство світового духу, німецький мислитель бачить у ній існуючі суперечності. Гегель зазначав, що «державна не є витвором мистецтва, вона перебуває у світі, тим самим у сфері

свавілля, випадковості і помилок, дурна поведінка може внести викривлення у безліч її сторін». Він вказує на те, що існує як «розумна», так і «нерозумна» держава. Порівнюючи ці два типи держав, він акцентує, що для «розумної держави» характерними ознаками є благополуччя, порядність і достаток підданих; для іншого типу («нерозумної держави») – «тупа байдужість, постійні переходи від підлості до нахабства, убогість».

У розумній державі, на глибоке переконання філософа, хороші закони ведуть до її процвітання, а вільна власність є основною умовою її благополуччя. «Оскільки я як громадянин включений у своє приватне життя, то я маю право вимагати, щоб і моє приватне благополуччя охоронялось державою та її соціальним інститутом – поліцією», яка на його думку, виконує тільки зовнішні функції «регулювання зовнішніх відносин, усвідомлення їх необхідності та управління». Одним із обов'язків поліцейської влади є протидія всім небезпекам, випадковим і необдуманим діям, що можуть порушити суспільний спокій і безпеку; вона зобов'язана забезпечувати суспільні відносини в усіх проявах, попереджувати намір у порушенні прав, слідкувати за підозрілими особами, викривати винних тощо.

На думку мислителя, поліція зобов'язана своїми діями сприяти забезпеченню громадського порядку і боротьбі зі злочинністю і тим самим сприяти справедливості, оскільки метою держави є щастя громадян. Гегель доходить висновку, що не існує чіткої межі, котра б сама по собі вказувала, що «шкідливо і що не є шкідливим; не існує також і щодо злочину такої межі, котра б вказала нам, що є підозрілим і що не є підозрілим, що необхідно заборонити або піддати нагляді і що не слід піддавати забороні». Основна причина цієї проблеми, за думкою Гегеля, є суперечливості розвитку суспільства, коли в одних умовах можна контролювати більш гуманними методами, а в інших, наприклад, під час війни, застосовувати більш жорсткі радикальні заходи. Таким чином, наголошує філософ, «поліція у своїй діяльності приймає рішення, у результаті якого може діяти дуже педантично і обмежувати щоденне життя людей», а для цього Гегель вимагає встановити контроль над поліцією.

Для того, щоб обмежити втручання поліції у так звану повсякденну діяльність громадян, останні повинні добросовісно виконувати закони держави (інакше людина не досягне своєї власної цілі). Тільки за умов, де обов'язок громадянина і його право виступають у діалектичній єдності як взаємопов'язані і

взаємообумовлені, у такій державі суб'єктивна мета громадян буде задоволена. На думку мислителя поліція зобов'язана своїми діями сприяти забезпеченню громадського порядку і боротьбі зі злочинністю і тим самим сприяти справедливості, оскільки «метою держави є щастя громадян».

Діяльність поліції Гегель пов'язує не тільки з існуючими правовими нормами, але й судовими інстанціями. «Поліція, – вказує філософ, – зобов'язана доставити підозрюваного для проведення слідства, перевірити обґрунтованість підозри, з'ясувати сутність обставин справи, імовірність обвинувачення; підозри у подальшому розслідуються судом. Та обставина, що діяльність поліції і судочинства розділені, має велике значення, і в цивілізованих державах нового часу обидві ці інстанції все більше і більше розмежовуються одна від одної».

У поліції мислитель насамперед вбачає важливий інститут держави. Гегель зазначав: «Мета поліцейського нагляду і опіки є надання індивіду всезагальної наявної можливості для досягнення індивідуальних цілей». Говорячи сучасною мовою, філософ виступає за виконання поліцією соціально-сервісних функцій, і забезпечення нормальних побутових умов у громадянському суспільстві. Гегель писав: «Коли людина у наш час спокійно виходить на вулицю, їй не приходить у голову, що все могло б бути інакше, бо ця звичка щодо безпеки стала її другою натурою, і ніхто не думає про те, що це результат дій особливих органів (поліції)».

У забезпеченні стабільного правопорядку в державі і суспільстві Гегель, окрім поліції, акцентує увагу на ролі громадянського суспільства. На думку мислителя, з метою боротьби з бідністю, яка може штовхати індивіда до правопорушень, «кожна людина має право вимагати від суспільства засоби до існування».

Підводячи підсумок роздумів щодо ролі поліції, Гегель зазначав, що «поліцейська опіка здійснюється і зберігається перш за все в умовах громадянського суспільства, всезагально виступає як зовнішній порядок і встановлення для захисту і безпеки мас від особистих цілей і інтересів, існуючих у цьому всезагальному».

Одержано 12.10.2017

